

ZVLÁŠTNOSTI ÚTOČNÉ OPERACE VEDENÉ VOJSKY SPOJENECKÉHO SLOŽENÍ

Historické zkušenosti svědčí o tom, že obecnou tendencí v používání spojeneckých armád je neustálé rozšiřování sfér a úrovní vojenské integrace od:

- strategického k operačně taktickému;
- samostatného použití národních armád v prostorech jejich odpovědnosti k vytváření svazů spojeneckého složení;
- dočasného vytváření spojeneckého uskupení vojsk až k organizaci trvale fungujících svazů spojeneckého složení.

Problémy přípravy a vedení bojové činnosti uskupení spojeneckého složení mají objektivní charakter. Jejich kořeny tkví nejen ve válce jako složitém sociálně historickém jevu, ale jsou dány národními zvláštnostmi jednotlivých spojeneckých armád. Jsou to:

- úroveň přípravy příslušníků armád a jejich morálně politický stav;
- bojové zkušenosti, materiální a technická vybavenost;
- bojové možnosti, výzbroj a bojová technika;
- organizační struktura vojsk;
- příprava státního území;
- tradice a další faktory.

Jedním z nejsložitějších problémů přípravy a vedení operace spojeneckými uskupeními je co možná nejlepší a nejefektivnější využití bojových možností svazků a svazů spojeneckého složení a dosažení koordinace jejich činnosti. Tyto požadavky ovlivňuje zejména efektivní velení vojskům spojeneckého složení. Proto k tomu musíme zaměřit již v míru ujednocenou přípravu velitelů a štábů

i vojsk, organizační strukturu a metody práce, ujednocené zpracování dokumentace, jazykové znalosti, ujednocení spojovacích soustav a prostředků a využití perspektivních automatizovaných systémů velení.

Vojenskopolitická situace a uskupení ozbrojených sil členských států Varšavské smlouvy na západním válčišti determinuje potenciální spojenecké složení soudobých operačních svazů.

Při řešení otázky zařazování štábů a vojsk národních armád do svazu jiného národnostního složení přihlížíme k operační účelnosti využití příslušné národní armády na tom či jiném směru, k neúčelnějším možnostem jejího přesunu, rozvinutí a zasazení do sražení. Kromě toho přihlížíme k podmínkám součinnosti s armádami jiných spojeneckých států v sestavě svazu spojeneckého složení a k podmínkám všech druhů zabezpečení a velení.

Při hodnocení složení a bojových možností svazu spojeneckého složení máme na zřeteli, že vojska spojeneckých armád mají přibližně stejnou organizační strukturu a ve výchově a výcviku se řídí jednotnými cíli a metodami. Současně přihlídneme k bojovým tradicím, zvláštnostem a obyčejům každé národní armády. Vojska spojeneckých armád mohou být začleněna do spojeneckého svazu před zahájením nebo v průběhu ozbrojeného střetnutí v závislosti na konkrétním uskupení vojsk a na vzniklé situaci.

Zvláštnosti a odlišnosti, se kterými musí velitel a štáb svazu spojeneckého složení počítat, se projeví jak při přípravě, tak při vedení operace.

Obsah přípravy operace zahrnuje celý komplex opatření. Zvláštnosti se týkají především problematiky hodnocení vlastních vojsk při přípravě rozhodnutí. Velitel a štáb musí brát v úvahu složení, stav a bojeschopnost svazů a svazků různých národních armád. Zejména je nutné hluboce zhodnotit jejich úplnost, vybavení, bojové zkušenosti, úroveň přípravy, morálně politický stav, tradice, stupeň jazykových rozdílů a jejich vliv na proces velení vojskům.

Velitel svazu spojeneckého složení musí zvlášť pečlivě objasnit úkol svazům (svazkům) jiné národní armády z hlediska jeho jednoznačného pochopení z důvodů jazykových odlišností.

Při plánování útočné operace je účelné, aby představitel svazu (svazku) národní armády byl trvale při řešení všech otázek. Ten zabezpečí souběžně a nezkráceně proniknutí nutných údajů a podkladů k veliteli a štábu svazu (svazku) jiné národní armády, který je začleněn do sestavy operačního svazu spojeneckého složení.

Při organizaci součinnosti položí velitel důraz zvláště na sladění činnosti uskupení vojsk podle směrů, na zabezpečení styků a na vzájemnou ochranu boků spojeneckých vojsk v útoku. K zabezpečení těsné a trvalé součinnosti vojsk v sestavě svazu spojeneckého složení je třeba podrobně rozpracovat plány součinnosti, a to i v jazycích jiných národních armád, organizovat nepřetržité součinnostní spojení s přihlédnutím k neúplné unifikaci pojmů a k rozdílnosti jazyků jejich obsluh. V každém případě je nutné počítat s tím, že k organizaci součinnosti bude třeba vyčlenit více času, než u svazu jedné národní armády.

Je celá řada dalších zvláštností při přípravě útočné operace, které se týkají převzetí (začleňování) spojeneckých svazů (svazků) do operační sestavy svazu spojeneckého složení, topografického zabezpečení, týlového a technického zabezpečení apod. (mohou být předmětem dalších samostatných článků).

Při vedení útočné operace půjde též o řadu zvláštností.

Podle charakteru činnosti nepřítele mohou vojska svazu spojeneckého složení zahájit útok:

- po předchozím zaujetí příkrytí státní hranice a rozvinutí vojsk frontu;
- současně s odražením napadení nepřítele ze vzduchu, souše a moře;
- po napadení nepřítelem mohou útočit v podmínkách oboustranného použití zbraní hromadného ničení nebo pouze s použitím konvenčních prostředků ničení.

Některé zvláštnosti se vyskytnou při vytváření úderných uskupení svazu k přechodu do útočné operace, kdy na jednotlivých směrech mohou být vojska několika spojeneckých armád.

Rozhodujícím kritériem by měla být především doba, kterou bude mít velitel svazu k dispozici k vytvoření úderného uskupení, dále stav bojeschopnosti vojsk, bojové zkušenosti a úroveň velení vojskům.

Spolehlivé zabezpečení vytvářených úderných uskupení proti vzdušnému napadení nepřítele bude úkolem společného úsilí všech prostředků protivzdušné obrany národních i spojeneckého složení. Přitom centralizované řešení tohoto úkolu je účelné i z ekonomického hlediska.

Při přechodu vojsk do útočné operace musí velitel svazu spojeneckého složení koordinovat činnost národních uskupení vojsk jak mezi sebou, tak i s uskupeními, která působí odloučeně od hlavních sil, tj. s operačními manévrujícími skupinami a vzdušnými výsadky. Tyto bude podporovat a zabezpečovat prostředky, které má k dispozici.

Uskupení nepřítele, která zůstala v týlu útočících národních uskupení, budou ničit zpravidla zálohy svazu téže národní armády nebo frontové zálohy. V řadě případů se k tomuto úkolu mohou použít svazky druhého sledu nezávisle na národní příslušnosti vojsk. Velení těmto uskupením musí řešit velení svazu podle situace a důležitosti úkolu.

Operační manévrující skupina, která je určena k rozvíjení dosaženého úspěchu, k vedení vysoce manévrové bojové činnosti v operační hloubce nepřítele, by měla být v zásadě vytvořena z vojsk jednoho státu. Zjednoduší se tím otázky součinnosti, podpory i všestranného zabezpečení.

Můžeme připustit, že i operační manévrující skupina ponese prvky spojeneckého složení, zejména z hlediska její podpory. Proto i zde bude řada zvláštností, které musí velitel a jeho štáb brát v úvahu a řešit je důsledně zvláště při vyslání operační manévrující skupiny. Zvláštnosti se mohou týkat podpory letectva, bojových vrtulníků, zabezpečení PVO, součinnosti s operačními výsadky, jakož i průzkumných orgánů v hloubce sestavy nepřítele.

Proto zde bude hrát důležitou úlohu vzájemné rozpoznávání, stanovení součinnostních signálů a vyslání (výměna) styčných orgánů mezi jednotlivými prvky.

Zasazení druhého sledu svazu do sražení je jedním z rozhodujících způsobů narůstání úsilí v průběhu útočné operace. Svaz druhého sledu je výhodné mít (jak jsem již uvedl) ve složení jedné národní spojenecké armády.

Druhý sled můžeme zasadit do sražení v pásmu jednoho nebo na styku dvou svazů a někdy i do vzniklé mezery mezi svazy prvního sledu. Přitom bude reálné, že zasazovaný svaz bude posílen jedním až dvěma svazky prvního sledu jiné národní armády nebo i z armády stejné národní příslušnosti. V každém případě převzetí svazků musíme věnovat náležitou pozornost a organizovat pečlivou součinnost mezi prvosledovými a druhosledovým svazem.

Zvláště pečlivě musíme mezi svazy různé národní příslušnosti sladit otázky zabezpečení přísunu (uvolnění, obnovení pochodových os, zřízení objížděk, překonání pásem radioaktivního zamoření apod.).

Náročné bude i materiální a technické zabezpečení před zasazením, zejména svazu různého národnostního složení.

Zvláštnosti po zasazení druhého sledu mohou být v tom, že velitel svazu bude znovu vytvářet druhý sled, který může být rovněž složen z různých spojeneckých svazků.

Násilný přechod vodních překážek vojsky spojeneckého složení v průběhu útočné operace bude probíhat zpravidla z chodu, na široké frontě na směrech činnosti národních uskupení vojsk v sestavách, v kterých budou útočit.

V zájmu rychlého překonání širokého vodního toku v nutném případě část sil jedné národní armády, která se již přepravila, zasazuje úder do pásma činnosti druhé národní armády k usnadnění jejího rychlého přechodu vodního toku. Rovněž nebude výjimkou, když se bude uskutečňovat přeprava vojsk jedné národní armády v pásmu druhé národní armády, která již dokončila násilný přechod, s postupným vyjitím ze svého pásma činnosti.

Při násilném přechodu bude ve vojscích spojeneckého složení častým jevem společná stavba přeprav (zvláště mostových) a využití přeprav jedné národní armády vojsky druhé národní armády. Rovněž i výsledky vševojskového a železničního průzkumu u druhé národní armády předávat druhé.

Při řešení tohoto závažného operačního úkolu vystupují do popředí otázky velení, zabezpečení součinnosti, letecká podpora spojeneckého letectva a příkrytí prostředky PVO druhé národní armády.

Velení vojskům svazu spojeneckého složení musí zabezpečit efektivní využití všech spojeneckých sil a prostředků v operaci. Proto je třeba, aby štáb svazu mohl operativně shromažďovat informace, hodnotit situaci, doručovat úkoly svazům a svazkům různých národních armád a zabezpečovat jejich součinnost. Musí znát zvláštnosti jednotlivých národních armád, využívat i přítomných orgánů z národní armády ve štábu svazu nebo naopak svých orgánů vyslaných k národní armádě, která je v sestavě svazu.

K přesnějšímu řízení podřízených spojeneckých vojsk může být do polního velení svazu zařazen představitel velitele spojenecké armády s operační skupinou, jejíž vojska jsou začleněna do sestavy svazu. Tytéž orgány mohou mít i armády, v jejichž sestavě jsou svazky jiných spojeneckých vojsk.

Trvalým úkolem velení svazu spojeneckého složení budou i včasné opatření k obnovení bojeschopnosti vojsk, úhrada ztrát živé síly, zbraní a bojové techniky. Tyto úkoly bude třeba plnit podle zásad platných v dané národní armádě.

Bojová činnost letectva svazu spojeneckého složení bude mít rovněž některé zvláštnosti, které ovlivní rozhodování velitele i práci štábu letectva svazu.

Zvláštní pozornost budeme věnovat vytvoření společného centralizovaného systému velení frontovému a vojskovému letectvu, plnému využití automatizovaných systémů velení a navedení, systému spojení a organizaci součinnosti především v hromadných úderech a při plnění složitých úkolů v rozhodujících etapách útočné operace.

Dále je třeba řešit organizaci a využívání jednotného systému průzkumu a uvědomování o vzdušné situaci, otázky účasti stíhacího letectva v systému PVO, součinnosti s vojsky PVOS a způsob zajištění bezpečnosti letů spojeneckého letectva při letech nad vlastním územím.

Při řešení všech těchto otázek je nutné, aby štáb letectva svazu přihlížel především k odlišnostem spojeneckého letectva ve výzbroji, organizaci a ke stupni zavedené automatizace velení a navedení.

V tomto článku jsem si nekladal za cíl vyčerpat všechny zvláštnosti přípravy a vedení útočné operace svazem spojeneckého složení. Tyto zvláštnosti budeme dále rozpracovávat a zkoumat.

Vycházíme-li ze zásad socialistické vojenské vědy, vidíme, že organizace a příprava útočné operace svazu spojeneckého složení se nebude v zásadě lišit od způsobu přípravy soudobých útočných operací. Velitel svazu spojeneckého složení musí však položit zvláštní důraz na koordinaci své činnosti s velením jednotlivých národních armád, především v otázkách ujednání cíle operace, sestavy vojsk, doby a způsobu jejich převzetí do sestavy svazu, součinnosti a způsobu týlového, technického a ostatních druhů zabezpečení. Tomu musí také odpovídat obsah základních plánovacích dokumentů.

Úspěšné vedení operace bude záviset i na respektování zvláštností, které jsem uvedl v článku.